

รายงาน
ของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านเศรษฐกิจ
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง
“การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ECONOMY)”

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๕๖๖ / ๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายคณิตสร นาวานุเคราะห์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายมนู เลียวไพโรจน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสันตศักดิ์ จรุงญู งามพิเชษฐ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายกฤษฎา จินะวิจารณ์	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๑๑. นายกลินท์ สารสิน	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมศักดิ์ ออบสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายชูชาติ อินสว่าง	กรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ เกวี	กรรมการ
๑๕. นายดุสิต สีสากัทรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	กรรมการ
๑๗. นายธนศพล ธนบุญวัฒน์	กรรมการ
๑๘. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	กรรมการ
๑๙. นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	กรรมการ
๒๐. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

๒๑. นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	กรรมการ
๒๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	เลขานุการกรรมการ
๒๓. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา รายงานเรื่อง เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy)” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สติชัย ลิ้มพงศ์พันธุ์

(นายสติชัย ลิ้มพงศ์พันธุ์)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๒, ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๘๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๗๙

สำเนาถูกต้อง

(นางนงนุช เศรษฐบุตร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ว่าที่ร้อยตรี มนูญ ถาดทอง/ร่าง
นางจิรชญา ชินะประภา/พิมพ์
นางสาวพิมพ์อาภา พันธุ์สี/ตรวจ
๙

สารบัญ

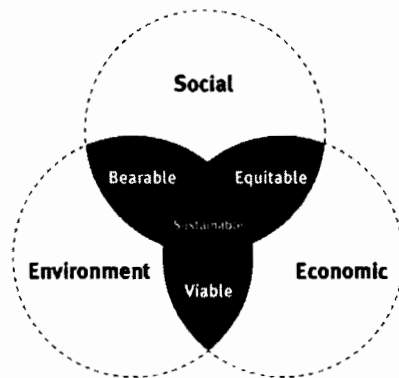
รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ECONOMY)”

๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๔
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๘
๓.๑ ระยะที่ ๑	๘
๓.๒ ระยะที่ ๒	๘
๓.๓ ระยะที่ ๓	๘
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๑
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๑
๖. ข้อเสนอแนะ	๑๑

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy)”

๑. แผนการปฏิรูป

การสร้างสมดุลใหม่ของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน ที่การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาสังคม มีการจัดการทรัพยากรที่ดี และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อนำสู่ผลการพัฒนาแบบ TRIPLE-BOTTOM-LINE โดยทั้งสามภาคส่วน (รัฐ เอกชน ประชาชน/ประชาสังคม) ในสังคมสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

- ภายใต้กระแสของการพัฒนาในระบบทุนนิยมที่มีมาอย่างต่อเนื่องหลายทศวรรษ เกิดประเด็นคำถามถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของการพัฒนาภายใต้ระบบดังกล่าวว่าสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ และนำไปสู่คุณภาพที่ดีขึ้นของสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งในเชิงปริมาณ (การกระจายตัว) และ เชิงคุณภาพ (ประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด) คำถามที่เกิดขึ้นนำไปสู่กระแสเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการพัฒนาขึ้นใหม่ จากบทบาทการพัฒนาสังคมที่เป็นหน้าที่รัฐของภาครัฐ มาสู่กระแสเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนในทศวรรษ ๑๙๘๐ ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและบทบาทที่เพิ่มขึ้นอย่างมากขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรและองค์กรภาคประชาสังคม สู่กระแสการเรียกร้องให้องค์กรภาคธุรกิจให้เข้ามามีส่วนร่วมต่อการพัฒนาสังคม ภายใต้แนวความคิดเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือ CSR ที่ปัจจุบันกลายเป็นข้อปฏิบัติพื้นฐานที่ถูกพัฒนายกระดับมาอย่างต่อเนื่องสู่แนวความคิดเรื่องการสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เพื่อมาแทนที่การนำผลกำไรมาทำกิจกรรมทางสังคมระยะสั้นแบบในอดีตที่ผ่านมา
- ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญที่นำมาสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงข้างต้น คือ การขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิต และผลลัพธ์ที่ไม่เท่าเทียมและไม่กระจายตัวเพียงพออันนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม ดังจะเห็นตัวอย่างที่ชัดเจนของประเทศไทยที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษหลัง แต่กลับมีอันดับตกต่ำลงอย่างมาก

เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในดัชนีการพัฒนามนุษย์ของ UNDP^๑ ซึ่งสอดคล้องกันอย่างดีเมื่อมองไปที่ข้อมูลการกระจายตัวของผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าตกอยู่เพียงกลุ่มที่ร่ำรวยที่สุดใน ๒๐% แรกเท่านั้น^๒ นอกไปจากนั้นแล้ว เมื่อมองในมุมประสิทธิภาพกลับพบว่าผลที่เกิดขึ้นอย่างไม่เท่าเทียมดังกล่าว กลับเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรจำนวนมากซึ่งสะท้อนได้ดีถึงความไร้ประสิทธิภาพในกลไกการแก้ไขปัญหาปัจจุบันของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาแม้จะมีการเติบโตและประสบความสำเร็จในการยกระดับรายได้เฉลี่ยให้กับประชาชน และมูลค่าโดยรวมของประเทศ แต่ไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

- แม้จะมีการปรับปรุงและปฏิรูประบบให้บริการสาธารณะของภาครัฐจำนวนมากในช่วงหลายทศวรรษหลัง แต่ด้วยปัญหาที่ซับซ้อนและมีปริมาณมากขึ้นทำให้พบว่ากลไกภาครัฐในรูปแบบเดิมไม่สามารถรองรับความต้องการที่มากขึ้นได้อีกต่อไป ตัวอย่างเช่น กรณีการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังที่ภาครัฐต้องใช้งบประมาณกว่า ๙,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี และมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง^๓ แนวโน้มนี้เป็นเช่นเดียวกันกับกรณีของระบบบริการสุขภาพ และ การศึกษาที่ประเทศไทยติดอันดับต้น ๆ ของการใช้งบประมาณต่อ GDP per capita แต่กลับมีผลลัพธ์ที่อยู่ในอันดับท้าย ๆ^๔
- ระบบตลาดของภาคธุรกิจก็มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถเข้ามาตอบสนองปัญหาดังกล่าวได้เช่นกัน อันเนื่องมาจากการขาดแรงจูงใจและระบบสนับสนุนของภาครัฐ มีแต่เพียงกลไก CSR ที่ดำเนินการในขนาดเล็ก (เมื่อเทียบกับขนาดของภาคธุรกิจ) และเน้นไปที่กิจกรรมเป็นครั้งคราว กระจัดกระจายมากกว่าการแก้ปัญหาเชิงระบบและโครงสร้างของสังคม
- องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรสาธารณะประโยชน์เอง ก็ประสบปัญหาอันเกิดจากรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรที่เน้นไปที่การพึ่งพาเงินบริจาค จากข้อมูลของผลสำรวจองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรของสำนักงานสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ร้อยละ ๘๑.๘ ของรายได้ทั้งหมดหรือกว่า ๑๗๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี เป็นส่วนที่มาจากเงินบริจาคและเงินสงเคราะห์ ซึ่งคาดการณ์ว่าเงินสนับสนุนดังกล่าวจะมีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ไม่ใช่องค์กรทางศาสนา
- ภาควิชาการก็มีข้อจำกัดอย่างมากต่อการเชื่อมต่อกับความรู้เชิงวิชาการสู่นวัตกรรมสังคมที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม งานวิจัย และทรัพย์สินปัญญาจำนวนมากที่ได้รับสิทธิบัตรยังอยู่ในรูปแบบเอกสารขาดการนำไปใช้จริง อันเนื่องมาจากการกำหนดโจทย์วิจัยที่ไม่สอดคล้องกับ

^๑ Human Development Report, UNDP (ตกจากอันดับ ๕๘ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ สู่อันดับ ๑๐๓ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ และล่าสุดอันดับ ๘๙ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ อย่างไรก็ตาม UNDP ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงลำดับเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้สำคัญถึงพัฒนาการ)

^๒ ผลจากการศึกษาเรื่องดัชนีชี้วัดความก้าวหน้าของประเทศ (National Progress Index) ของมูลนิธินโยบายสาธารณะ และ สำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

^๓ สถิติงบประมาณกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๕ โดยเพิ่มขึ้นจาก ๔,๗๕๒ ล้านบาท เป็น ๙,๒๙๗ ล้านบาท

^๔ อ้างอิงจากการทำ Google analysis โดยข้อมูลจากธนาคารโลก พบว่าไทยใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาเด็กระดับ primary ถึง ๒๔.๓% ต่อ GDP per capita ซึ่งมากเป็นอันดับ ๒ ของเอเชียแต่มีอันดับการประเมินของ OECD (PISA) ที่ ๔๙ จาก ๕๔ ในขณะที่สิงคโปร์ใช้งบเพียง ๑๑.๕% แต่ได้อันดับ ๔ จากการทดสอบเดียวกัน

สภาพปัญหาจริงและความต้องการของสังคมไทย (ระบบตลาด) และการขาดกลไกหรือรูปแบบที่เชื่อมโยงงานวิจัยดังกล่าวสู่การนำไปปฏิบัติในรูปแบบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ภายใต้ช่องว่างและความผิดพลาดของระบบตลาด (Market Failure) ที่ทั้ง ๔ องค์กรของสังคมไม่สามารถเข้ามาเติมเต็มได้อันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ ข้างต้น (ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งผลกระทบโดยตรงกับกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม) จึงทำให้เกิดการตั้งคำถามและค้นหาถึงรูปแบบองค์กรใหม่ที่สามารถเข้ามาเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวได้ อันจะนำสู่ระบบทางสังคมใหม่ที่มีการเจริญเติบโตสามารถไปได้ควบคู่กับการพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน
- แม้จะตระหนักดีในปัญหาของผลที่เกิดขึ้นอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการเติบโตทางมูลค่าเป็นเป้าหมายดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากร อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ประเด็นหาหรือของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจยังถูกเน้นไปที่การสร้างมูลค่าเพิ่ม มากกว่าการสร้างระบบและกลไกให้แน่ใจได้ว่าการเติบโตและการเพิ่มขึ้นของมูลค่าดังกล่าวจะนำไปสู่สังคมที่ดีขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้นอย่างมากอันเป็นผลที่มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นเฉพาะมิติการสร้างมูลค่า
- ระบบเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาสังคม หรือ Social Economy ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การกำหนดการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นเครื่องมือไม่ใช่เป้าหมาย โดยเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนทุกระดับในสังคมอย่างองค์รวมทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม (Triple-Bottom-Line) โดยพยายามจะมองบทบาทของการพัฒนาเศรษฐกิจในมุมที่สร้างสรรค์ (Creative Capitalism) และไปควบคู่กันกับการพัฒนาสังคมในรูปแบบใหม่ของการประกอบการสังคม (Social Entrepreneurship) ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีทั้งในส่วนของรัฐบาล องค์กรภาคธุรกิจ และกลุ่มองค์กรทางสังคม ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากเป็นรูปแบบโมเดลที่ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และร่วมมือมากกว่าการเผชิญหน้าและเป็นศัตรูกันเหมือนในอดีตผ่านรูปแบบองค์กรธุรกิจมีผลกระทบทางสังคมสูง (Social Impact Business) ธุรกิจเพื่อสังคม (Social Business) หรือกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise)
- บทเรียนจากเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคม (Social business) จำนวนมาก ของศาสตราจารย์ดร.ยูนูสที่สามารถช่วยเหลือคนยากจนได้มากกว่าล้านสิบล้านคนตลอดช่วงกว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินบริจาคหรือการสนับสนุนจากรัฐ และเครือข่ายกิจการเพื่อสังคมที่มีกว่า ๗๐,๐๐๐ แห่ง ในสหราชอาณาจักรที่ทำให้เกิดการจ้างกว่า ๑ ล้านอัตรา โดยมีสัดส่วนเกือบครึ่งที่ว่าจ้างกลุ่มคนด้อยโอกาสที่ไม่เคยถูกจ้างงาน สามารถมีส่วนร่วมในเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า ๑ ล้านล้านบาทต่อปี หรือประมาณร้อยละ ๕ ของ GDP^๕ ซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวทำให้มีการผลักดันจนเกิดนโยบายและกฎหมายจำนวนมากเพื่อมาสนับสนุนอย่างจริงจัง ทั้งในเรื่องของการจัดตั้งธนาคารเพื่อปล่อยกู้ให้กับวิสาหกิจเพื่อสังคมด้วยเงินทุนกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทภายใต้ชื่อ Big Society Capital การออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่คำนึงถึงคุณค่าทางสังคม (Public Services Act) การออกระเบียบปลดภาษีมากถึงร้อยละ ๓๐ ให้กับนักลงทุนที่ลงทุนกับวิสาหกิจเพื่อสังคม^๖ รวมไปถึงประเทศที่เกิดการดำเนินการในเชิงนโยบายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เช่น เกาหลีใต้ ที่มีกิจการเพื่อสังคมกว่า

^๕ Social Enterprise: Market Trends, Cabinet Office UK [May 2013]

^๖ Big Society Capital Ltd, UK

๓,๐๐๐ แห่ง มีกฎหมายสนับสนุนรองรับมีเงินทุนและระบบสนับสนุนกิจการระยะเริ่มต้นมูลค่ากว่าล้านบาทต่อกิจการ การเข้าถึงเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลาถึง ๓ ปี^๑ นอกจากนี้ตัวอย่างที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว กระแสการเติบโตของวิสาหกิจเพื่อสังคมได้เกิดการยอมรับและขยายตัวขึ้นอย่างกว้างขวางในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

- นอกเหนือไปจากผลสำเร็จเชิงปริมาณดังกล่าวแล้วเมื่อพิจารณาเชิงคุณภาพพบว่า มีตัวบ่งชี้สำคัญหลายประการที่ยืนยันว่ารูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและมีประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นของบริการสาธารณะได้อย่างแท้จริง ดังเช่นข้อมูลจากผลการสำรวจของวิสาหกิจเพื่อสังคมในปี ๒๐๑๓^๒ พบตัวเลขเชิงประจักษ์ยืนยันในมิติต่างๆ ที่สำคัญ เช่น
 - ๑) ความเท่าเทียมด้านรายได้และโอกาส: ร้อยละ ๕๒ มีการจ้างงานกลุ่มคนด้อยโอกาสอย่างมาก
 - ๒) ความเท่าเทียมด้านเพศและเชื้อชาติ: ร้อยละ ๓๘ มีผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้หญิง เทียบกับร้อยละเพียง ๑๙ ของกลุ่ม SME และ เพียงร้อยละ ๓ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้แล้วในกลุ่มผู้บริหารสูงสุดยังเป็นกลุ่มคนผิวสี คนเอเชีย หรือ ชนกลุ่มน้อย มากถึงสองเท่าขององค์กรธุรกิจปกติ
 - ๓) ความเฉพาเจาะจงในการเข้าแก้ปัญหาสำคัญในเชิงพื้นที่: ร้อยละ ๓๙ ทำงานหลักในพื้นที่ที่ขาดโอกาสและเสื่อมโทรม (deprived area) เทียบกับเพียงร้อยละ ๑๓ ของกลุ่ม SME ที่ทำงานในพื้นที่ดังกล่าว
 - ๔) ด้านการเจริญเติบโต : วิสาหกิจเพื่อสังคมมีอัตราการเติบโตสูงสุดในกลุ่มองค์กรธุรกิจ หรือ กว่าร้อยละ ๕๘ มีการเจริญเติบโตในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ เทียบกับเพียงร้อยละ ๒๘ ของ SME โดยร้อยละ ๓๘ มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นซึ่งมากกว่ากลุ่ม SME ที่มีเพียงร้อยละ ๒๙ ที่มียอดขายได้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน

เมื่อมองในมุมของโอกาสแล้วพบว่า แม้ประเทศไทยจะมีปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนและมีปริมาณไม่ได้ต่างไปจากที่อื่นๆ แต่จากผลของการทำสำรวจวิจัยของ สศช. และ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าสังคมไทยมีปัจจัยความพร้อมและศักยภาพสูงที่จะสามารถทำให้เกิดวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีคุณภาพและปริมาณมากได้ เช่น

- ๑) ภาคประชาสังคม และ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร มีสัดส่วนเงินออมกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท และมียอดรายรับกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี^๓ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินบริจาค
- ๒) ภาครัฐ มีโครงสร้างและนโยบายทางสังคมที่สนับสนุนอยู่แล้ว เช่น กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่ปัจจุบันมีงบประมาณกว่า ๙,๐๐๐ ล้านบาท

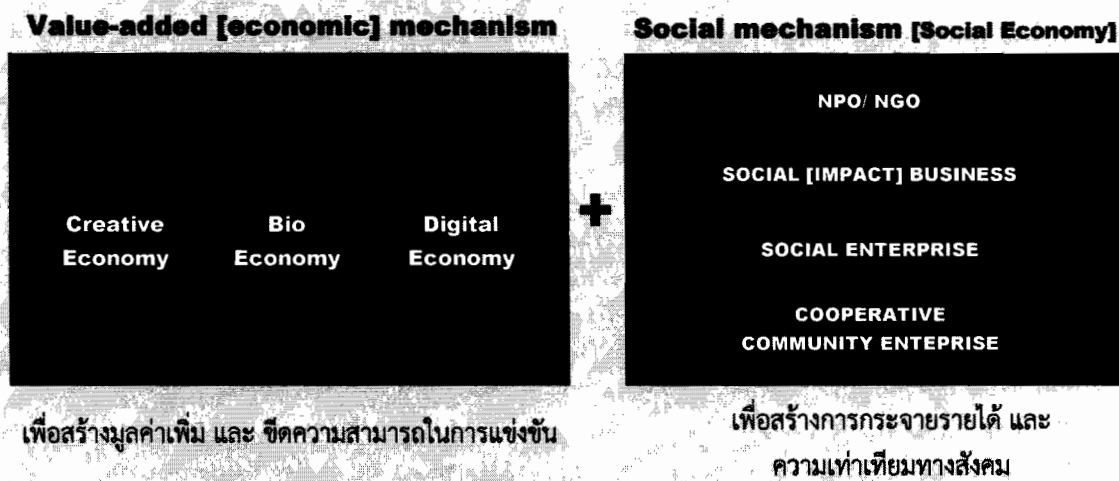
^๑ Korea Social Enterprise Promotion Agency

^๒ The People's Business: State of Social Enterprise Survey 2013, Social Enterprise UK

^๓ บัญชีองค์กรไม่แสวงหากำไรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัย JOHNS HOPKINS และ สำนักงานสถิติองค์การสหประชาชาติ

- ๓) ภาคเอกชน มีภาคเอกชนที่เริ่มสนใจอย่างจริงจังและมีปริมาณงบประมาณ CSR กว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี^{๑๐}

NEW ECONOMY MODEL FOR THE NATIONAL REFORM

๒. วิธีการปฏิรูป

เพื่อให้เกิดการปฏิรูปที่นำไปสู่การเกิดของระบบเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาสังคมได้อย่างแท้จริง มีวาระปฏิรูปสำคัญ ๓ เรื่องที่ต้องดำเนินการได้แก่

- ๑) การปฏิรูประบบโครงสร้างองค์กรทางสังคมใหม่ หรือ ภาคส่วนที่สาม (Third Sector) เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม
- ๒) การพัฒนาตลาดการลงทุนทางสังคม (Social Investment Market) เพื่อเป็นระบบทุนในรูปแบบใหม่ที่เป็นทุนสร้างสรรค์ สามารถใช้กลไกของทุนมาเพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมได้จากทุกภาคส่วน
- ๓) การพัฒนากลไกการขับเคลื่อน และ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคส่วนที่สาม ให้สามารถเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต

วาระการปฏิรูปที่ ๑ การปฏิรูประบบโครงสร้างองค์กรทางสังคมใหม่ หรือ ภาคส่วนที่สาม ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับกลไกในการแก้ไขปัญหาสังคมเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อเป็น เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาสังคมอย่างมีนวัตกรรม (Innovative Third Sector Organization) เช่น สหกรณ์ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร องค์กรพัฒนาเอกชน วิสาหกิจเพื่อสังคม โดยใช้การพัฒนา

^{๑๐} คาดการณ์จากอัตราการทำนวดงบร้อยละ ๒ ของผลกำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ระบบเศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) ผ่านรูปแบบเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเช่น เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจดิจิทัล มาเป็นเครื่องมือให้กับกลไกที่ได้พัฒนาขึ้น

มีความริเริ่มสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินการ ได้แก่

๑.๑ การปรับปรุงพระราชบัญญัติสหกรณ์ และกฎหมายเกี่ยวเนื่อง เช่น การผ่อนคลายกฎระเบียบ ให้มีความคล่องตัวขึ้นในการทำการค้า การขยายฐานให้ครอบคลุมประชากรและวัตถุประสงค์ที่กว้างไกลกว่าเรื่องเกษตรกรรม การปรับเปลี่ยนให้เกิดโมเดลสหกรณ์แบบหลากหลายวัตถุประสงค์ (Hybrid Model) เป็นต้น เพื่อช่วยยกระดับสหกรณ์ให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเข้ามามีบทบาทสำคัญของระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

๑.๒ การปรับปรุง หรือ ริเริ่ม ให้เกิดนิติบุคคลหรือทะเบียนพาณิชย์ในรูปแบบใหม่ ที่เหมาะสมกับองค์กรภาคส่วนที่สาม (Third Sector) เช่น บริษัทจำกัดที่จัดตั้งโดยการรับประกันและไม่มีผู้ถือหุ้น (Companies limited by guarantee) บริษัทที่ตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของชุมชน (Community Interested Company หรือ CIC) หรือบริษัทที่ไม่ประสงค์การแสวงหาผลกำไรสูงสุด (A Low-Profit Limited Liability Company หรือ L3C) รูปแบบนิติบุคคลข้างต้นจะช่วยให้องค์กรเพื่อสังคม หรือ หน่วยทางสังคมของภาคเอกชน เกิดทางเลือกในการดำเนินการที่มีความยั่งยืนทางการเงิน ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินสนับสนุนหรือบริจาค ในขณะที่เดียวกันก็เป็นรูปแบบที่สามารถตรวจสอบได้โดยสาธารณะ มีความโปร่งใส อันจะช่วยให้ประชาชนและสังคมเกิดทางเลือกในการนำทุนของตนเข้ามาช่วยการพัฒนาสังคมได้อย่างกว้างขวาง

วาระการปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาตลาดการลงทุนทางสังคม (Social Investment Market)

เพื่อใช้เป็นระบบทุนที่เหมาะสมและยั่งยืนต่อการส่งเสริมการพัฒนาสังคมในแนวทางระบบเศรษฐกิจใหม่ โดยเน้นรูปแบบการบริหารจัดการเงินเพื่อการพัฒนาสังคมทั้งของภาครัฐและเอกชนในรูปแบบใหม่ที่เป็น การลงทุน (Investment) ที่สามารถได้คืนและต่อยอดได้ ไม่ใช่แบบค่าใช้จ่าย (Expense) ที่ใช้แล้วหมดไป และ เป็นช่องทางสำคัญที่สามารถให้ทุกภาคส่วนของสังคมสามารถใช้ทุนที่มีอยู่เข้ามาเป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนได้ เช่นเดียวกันกับการเติบโตของเศรษฐกิจกระแสหลักที่มีการลงทุนขนาดใหญ่เป็นฐานของการขับเคลื่อน

มีความริเริ่มสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินการ ได้แก่

๒.๑ การสร้างต้นแบบและระบบส่งเสริมกิจการเงินร่วมลงทุนทางสังคม (Social Venture Capital) เพื่อให้องค์กรภาคส่วนที่เกิดขึ้น สามารถมีกลไกสนับสนุนทางการเงินในระยะเริ่มต้นที่เหมาะสม

๒.๒ การสร้างนวัตกรรมทางการเงินของกองทุนสาธารณะเพื่อสังคม ที่เชื่อมโยงระหว่างกลไกภาครัฐและเงินทุนจากภาคประชาชนหรือเอกชน โดยใช้ผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น (Social Outcome) เป็นฐานในการใช้งบประมาณของบริการสาธารณะ (Performance-Based Public Services) เช่น การออกพันธบัตรเพื่อสังคม (Social Impact Bond) ที่ระดมทุนจากประชาชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคมหรือบริการสาธารณะของรัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ แล้วหากเกิดผลสำเร็จรัฐจึงจ่ายเงินต้นจากการระดมทุนคืนประชาชนพร้อมค่าตอบแทนเพิ่มเติมตามผลงาน

๒.๓ การปฏิรูประบบสลากกินแบ่งรัฐบาล สู่ระบบสลากเพื่อสังคม (Social Lottery) ที่เน้นการบริหารจัดการผลกำไรที่เกิดขึ้นไปสู่การแก้ปัญหาสังคมในรูปแบบการลงทุนเพื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพและมีผลตอบแทนในระยะยาว มากกว่าการใช้เงินแบบสงเคราะห์หรือบริจาคในปัจจุบันที่ใช้แล้วหมดไป

๒.๔ การแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อผ่อนคลาย (Deregulation) ให้สามารถเกิดความริเริ่ม และเติบโตของตลาดการลงทุนทางสังคมที่หลากหลายและยั่งยืน

วาระการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการขับเคลื่อน และ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอุดหนุน และเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคส่วนที่สาม

เพื่อให้การปฏิรูปในสองประเด็นข้างต้น เกิดกลไกสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและเป็นกลไกเชื่อมโยง ประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของกระบวนการนำสู่การปฏิบัติ (Implementation) สู่ระดับนโยบายได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความริเริ่มสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ ๒ เรื่อง ได้แก่

๓.๑ การผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ที่ถูกเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ ให้สามารถมีผลบังคับใช้ได้โดยเร็ว เพื่อให้เกิดการจัดตั้ง สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม และ สภาวิสาหกิจเพื่อสังคม ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่ ๑ และ ๒ ข้างต้น

๓.๒ การปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและภาคเอกชนให้มีรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางสังคมควบคู่กับเศรษฐกิจ (Social Procurement) เพื่อให้เกิดระบบตลาดคุณภาพที่มีความแน่นอนและมีมาตรฐาน อันจะช่วยให้เกิดการเติบโตขององค์กรภาคส่วนที่สามเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพผ่านกลไกตลาดแบบใหม่ที่เพิ่มเติมมิติคุณค่าทางสังคมไปในระบบการพิจารณา

ผลลัพธ์ทางสังคมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังการปฏิรูปสำเร็จ (Expected Social Outcome)

- ๑) การยกระดับสหกรณ์ และ วิสาหกิจชุมชน สู่รูปแบบกลไกการแก้ปัญหาสังคมใหม่ที่มีประสิทธิภาพและ นำสู่การสร้างความเท่าเทียมทางสังคม มีปริมาณอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ หรือ ครอบคลุมประชากร ประมาณ ๕ ล้านคน (ที่มีสัดส่วนเกือบทั้งหมดของทั้งสมาชิกและรายได้เป็นกลุ่มคนระดับรากหญ้าและคนขาดโอกาสของสังคม)
- ๒) การเติบโตของวิสาหกิจเพื่อสังคม และ/หรือ องค์กรภาคส่วนที่สาม จำนวน ๒,๐๐๐ กิจการภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ที่สามารถครอบคลุมผู้ได้รับประโยชน์ที่เป็นกลุ่มขาดโอกาสของสังคม ๒๐๐,๐๐๐ คน
- ๓) สัดส่วนการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ (Economic Contribution) อันเกิดจากระบบเศรษฐกิจเพื่อการ พัฒนาสังคม (Social Economy) ร้อยละ ๕^{๑๑} ของ GDP หรือ มูลค่ามากกว่า หกแสนล้านบาทต่อปี ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี
- ๔) การเกิดระบบตลาดการลงทุนทางสังคม ที่ช่วยในการหมุนรอบของเงินทางสังคมในส่วนของงบโครงการทางสังคมจากภาคเอกชน (CSR Budget) กว่าหนึ่งหมื่นล้านบาทต่อปี และ เงินบริจาคเพื่อการกุศลของประชาชนกว่าแสนล้านบาทต่อปี ที่สามารถถูกนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและหมุนเวียนหลายรอบมากขึ้น

^{๑๑} อ้างอิงโดยใช้ BENCHMARK ของกรณีสหราชอาณาจักรที่มีการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของ THIRD SECTOR และ เกิดผลทางเศรษฐกิจที่ร้อยละ ๕ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ระยะที่ ๑ ภายในระยะเวลา ๓ เดือน

เป้าหมาย : พัฒนากลไกการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบนฐานความเข้าใจและเป้าหมายร่วมกัน

- จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ความเร่งด่วนที่จะต้องมีการปฏิรูปในเรื่องระบบเศรษฐกิจใหม่ และ สร้างความเข้าใจพื้นฐานเรื่องระบบเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาสังคมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและแผนการขับเคลื่อนร่วมกัน
- ริเริ่มการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมเป็น คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy Reform Working Group) เพื่อการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ๑๕ เดือน
- ผลักดันร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความพร้อมสูงและอยู่ในกระบวนการแล้ว เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ให้เกิดการประกาศใช้ เพื่อให้เกิดกลไกกลางในการขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติการ

ระยะที่ ๒ ภายในระยะเวลา ๖ เดือน

เป้าหมาย : ผลักดันให้เกิดผลรูปธรรมระยะสั้นที่จับต้องได้

- การผลักดันให้เกิดรูปแบบการจดทะเบียนพาณิชย์ในรูปแบบที่เอื้อต่อการดำเนินการ เช่น Companies limited by guarantee (LBG), Community Interest Company หรือ A low-profit limited liability company
- การพัฒนารายงานการศึกษาและข้อเสนอร่างการปรับแก้กฎหมาย (หรือกฎหมายใหม่) ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมสหกรณ์ พระราชบัญญัติสำนักงานกึ่งแบ่งรัฐบาล กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางสังคม เช่น กิจการเงินร่วมลงทุน (Venture capital) การระดมทุนสาธารณะ (Crowd Funding) พันธบัตรเพื่อสังคม (Social Impact Bond) ที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่างไตร่ตรองและกว้างขวาง (Deliberative Process) ในระดับสาธารณะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสีย เพื่อเตรียมนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อไป
- การผลักดันความริเริ่มกลไกการลงทุนทางสังคมที่ดำเนินการได้ตามระเบียบในปัจจุบัน เช่น กองทุนกิจการเงินร่วมลงทุนทางสังคม (Social Venture Capital Fund) ในรูปแบบ Private Equity Trust หรือ พันธบัตรเพื่อสังคม (Social Impact Bond) ของกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

ระยะที่ ๓ ภายในระยะเวลา ๑๘ เดือน

เป้าหมาย : การบูรณาการและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจเพื่อสังคมสู่กระบวนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน

- การพัฒนาแผนแม่บทการสร้างระบบเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy) และ แผนการนำสู่การปฏิบัติ (Implementation Plan) ที่มีความเป็นไปได้จริงและได้รับการยอมรับ มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นความริเริ่มสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ โดยผลักดันให้เข้าไปเป็นส่วนสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และ ๑๓

- การพัฒนากลไกขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ (National Social Economy Taskforce) ในระยะยาว เพื่อเป็นกลไกทำงานตามแผนแม่บทและแผนการนำสู่การปฏิบัติ (เป็นกลไกขนาดเล็กประสิทธิภาพสูง และไม่ผูกโยงอยู่ภายใต้หน่วยงานรัฐ)

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- งบประมาณประจำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการวางแผนร่วมกันล่วงหน้าและสัมพันธ์กัน (Joint Budget Plan) ตามแผนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
- เงินลงทุนแบบร่วมสมทบอย่างมีเป้าหมายระหว่างภาครัฐ และเอกชน (หรือประชาชน)
- งบประมาณอุดหนุนพิเศษจากรัฐบาลในรูปแบบโปรแกรมพิเศษ เพื่อนำมาใช้ขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ของส่วนกลาง และ ส่วนการพัฒนาความริเริ่มเชิงยุทธศาสตร์นาร่องต่าง ๆ ที่เสนอตามแผนปฏิบัติการของคณะทำงานที่จะได้จัดตั้งขึ้น

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ (สกส.)
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.)
- หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรฯ และ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ

๖. ข้อเสนอแนะ

- ๖.๑ เสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณามิมีตรีรับหลักการ
- ๖.๒ เสนอรัฐบาลให้มีการจัดตั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy Reform Working Group) และ ผลักดันพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนและนำสู่การปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมได้โดยเร็ว

คณะกรรมการธิการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy)” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยขอได้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี (หรือองค์กร/หน่วยงาน ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๘๙) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)
เลขาธิการกรรมการธิการ

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่อง “การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ECONOMY)”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลาการปฏิรูป	แหล่งที่มาของงบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่างพรบ.หรือร่างพรป. (ถ้ามี)	
การปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ECONOMY)	การสร้างสมดุลใหม่ของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน ที่การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาสังคม มีการจัดการทรัพยากรที่ดี และ รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อนำสู่ผลการพัฒนาแบบ TRIPLE-BOTTOM-LINE โดยทั้งสามภาคส่วน (รัฐ เอกชน ประชาชน/ประชาสังคม) ในสังคมสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ	๑ การปฏิรูประบบโครงสร้างองค์กรทางสังคมใหม่ หรือ ภาคส่วนที่สาม [Third Sector]	ระยะที่ ๑ ภายใน ๓ เดือน <ul style="list-style-type: none"> • วิสัยทัศน์ร่วม และ แผนปฏิบัติการร่วม • คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสังคม [Social Economy Reform Working Group] • ผลักดัน พรบ.ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม 	งบประมาณประจำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการวางแผนร่วมกันล่วงหน้าและสัมพันธ์กัน ๑) เงินลงทุนแบบร่วมสมทบอย่างมีเป้าหมายระหว่างภาครัฐและ เอกชน ๒) งบประมาณอุดหนุนพิเศษจากรัฐบาลในรูปแบบโปรแกรมพิเศษ	สกส. ก.เกษตรฯ ก.พาณิชย์ ก.คลัง ก.พม สกส. ตลท. กลด.	๑) เสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณามีมติรับหลักการ ๒) เสนอรัฐบาลให้มีการจัดตั้ง		
		๒ การพัฒนาตลาดการลงทุนทางสังคม [Social Investment Market]	ระยะที่ ๒ ภายใน ๖ เดือน <ul style="list-style-type: none"> • ผลักดันนิติบุคคลและทะเบียนพาณิชย์ขององค์กรภาคส่วนที่สาม • จัดทำรายงานศึกษาการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง • ริเริ่มนวัตกรรมการลงทุนทางสังคมที่ทำได้ในระบียบปัจจุบัน 					คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสังคม และ ผลักดัน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนและ นำสู่การปฏิรูป อย่างเป็นรูปธรรม ได้โดยเร็ว
		๓ การพัฒนาโลกาภิวัตน์ขับเคลื่อน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคส่วนที่สาม	ระยะที่ ๓ ภายใน ๑๘ เดือน <ul style="list-style-type: none"> • จัดทำแผนแม่บทและแผนนำสู่การปฏิบัติ โดยผลักดันเป็นสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ • พัฒนากลไกขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ [National Social Economy Taskforce] 					